

Handläggare

Agneta Elfving
Telefon 08-5085294

Till

Hässelby-Vällingby
stadsdelsnämnd

Underlag till förskolerapport 2025 för Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

Innehållsförteckning

1 Systematiskt kvalitetsarbete och nationell måluppfyllelse	4
1.1 Frågor om förskolans reviderade läroplan	4
1.2 Frågor om förskollärare i barngrupper	5
2 Arbete för fler barn i förskolan.....	7
2.1 Frågor om närvaro.....	10
3 Språkutvecklande arbete	12
3.1 Frågor om språkliga svårigheter.....	12
3.2 Frågor om grundskolans återkoppling av Hitta språket	14
3.3 Frågor om utbildningsinsatser för att höja personalens kunskaper i svenska språket.....	18
4 Systematiskt arbete med barnhälsa	20
4.1 Frågor om tilläggsbelopp	20
4.2 Frågor om orosanmälan och samverkan	21

Anvisning

På uppdrag av kommunfullmäktige tas en årlig stadsövergripande rapport fram i syfte att på ett överskådligt och lättillgängligt sätt beskriva utvecklingen och kvaliteten i stadens förskolor oavsett regiform.

Rapportens innehåll fokuserar på:

- strategiskt viktiga områden på övergripande nivå
- kommunfullmäktiges budgetuppdrag för verksamhetsområdet förskola samt
- områden kopplade till förskolans nationella uppdrag

Stadsdelsnämnderna bidrar till rapportens innehåll med underlag kring frågeområden som berör den kommunala förskolan. Stadsdelsnämndernas underlag, tillsammans med andra relevanta underlag, ligger till grund för rapporten.

Frågeområden i årets anvisningar finns under rubrikerna:

- Systematiskt kvalitetsarbete och nationell måluppfyllelse
- Arbete för fler barn i förskolan
- Språkutvecklande arbete
- Systematiskt arbete med barnhälsa i förskolan

Stadsdelsnämndernas underlag lämnas i samband med tertialrapport 2 via särskild rapport i ILS:n.

Under varje rubrik i anvisningarna anges bakgrund till det berörda området samt ett antal frågor inom varje område. Anvisningarna anger även hur svaren ska redovisas.

Underlaget kan komma att kompletteras med dialoger mellan förskoleförvaltningen och stadsdelsförvaltningar i de frågor där en fördjupad förståelse behövs för att få helhetsbild av det som skrivs fram.

1 Systematiskt kvalitetsarbete och nationell måluppfyllelse

Anvisning

Bakgrund

I rapporten förskola i Stockholm 2024 beskrevs stadsdelsnämndernas målstyrning av nationell måluppfyllelse. I rapporten för 2025 följer förskoleförvaltningen i stället upp implementeringen av den reviderade förskolans reviderade läroplan som träder i kraft den 1 juli 2025. Under rubriken ligger även frågor om förskollärare i barngrupper.

Anvisning och frågor

Svara på frågorna nedan utifrån hur arbetet ser ut i stadsdelsområdet. Syftet är att få en bild av hur stadsdelsförvaltningen arbetar med att implementera den reviderade läroplanen för förskolan.

1.1 Frågor om förskolans reviderade läroplan

Anvisning

Frågor

Beskriv hur förvaltningen arbetar för att implementera förskolans reviderade läroplan.

- Hur planerar ni att genomföra implementeringen?

Utifrån

- arbetslagsnivå (undervisningsnivå)
- enhetsnivå (rektorsnivå)
- Stadsdelsnivå (huvudmannanivå)
- Vilka utmaningar ser ni i implementeringen?

Utifrån

- arbetslagsnivå (undervisningsnivå)
- enhetsnivå (rektorsnivå)
- Stadsdelsnivå (huvudmannanivå)
- Ser ni något behov av stöd eller samordning från förskoleförvaltningen?
 - Om ja, vilka?

Implementering av reviderad läroplan på undervisnings- samt rektorsnivå

Förvaltningens förskoleområden har inlett arbetet med att implementera den reviderade läroplanen. Som en grundläggande insats har alla medarbetare fått ett eget exemplar av läroplanen samt Skolverkets jämförelsedokument, vilket underlättar förståelsen för förändringarna och fungerar som ett konkret arbetsverktyg i det pedagogiska arbetet.

Höstens uppstartsmöten, i samband med planeringsdagar och arbetsplatsträffar, fungerar som gemensamma avstamp där revideringarna i läroplanens innehåll introduceras och bearbetas.

Den fortsatta implementeringen planeras ske på pedagogiska forum /nätverksträffar där både barnskötare och förskollärare deltar. Dessa forum utgör en arena för kollegialt lärande och reflektion, med syfte att fördjupa förståelsen för läroplanens innehåll och diskutera hur målen konkretiseras i undervisningen. Diskussioner förs även löpande på arbetslagsnivå under arbetslagens reflektionstid, vilket möjliggör att innehållet förankras i den dagliga verksamheten.

Implementering på stadsdelsområdesnivå

För att säkerställa att implementeringen av den reviderade läroplanen sker med en tydlig och gemensam riktning planeras insatser på stadsdelsområdesnivå genom gemensamma forum för dialog och samsyn. Detta sker både inom ramen för avdelningsledningsmöten och utvidgade rektorsmöten, där även biträdande rektorer och representanter från förskolestöd deltar. Syftet är att tillsammans diskutera och tolka de nya skrivningarna, samt att skapa en gemensam förståelse för vad förändringarna innebär för verksamheten.

Utmaningar

På undervisningsnivå består utmaningen främst i att skapa en helhetsförståelse för läroplanens innehåll – inte enbart de reviderade delarna. Det finns behov av fördjupade samtal kring centrala begrepp och formuleringar, exempelvis vad som avses med varierade fysiska aktiviteter under dagen och hur dessa ska organiseras som en del av undervisningen.

På rektorsnivå lyfts tidsbrist som en utmaning av några av rektorerna. Det finns ett tydligt behov av att skapa utrymme för gemensam reflektion och samtal kring läroplanens innehåll, samtidigt som verksamheten ska upprätthålla kvalitet och kontinuitet för barnen. Parallella utvecklingsprojekt och program inom förskolorna försvårar planeringen av mötestider och samordning.

På stadsdelsområdesnivå ses behovet av samsyn och gemensam tolkning av läroplanens nya skrivningar som en central utmaning. Det krävs forum där rektorer, biträdande rektorer och stödfunktioner tillsammans kan diskutera och fördjupa förståelsen för vad förändringarna innebär för verksamheten. Att utveckla strukturer för uppföljning och analys som är konkreta och användbara i praktiken är också en viktig aspekt.

I dagsläget ses inget behov av stöd eller samordning från förskoleförvaltningen.

1.2 Frågor om förskollärare i barngrupper

Tabell 1.1

Anvisning

Fyll i tabellen

Mätdatum är tertialrapport 2, uppgifter kan hämtas via beräkningsmodellen.

Med antal barngrupper avses, i enlighet med Skolverkets definition, den konstellation som barn vistas i större delen av dagen.

Enligt *Skollagen* 2 kap. 13, 15 §§ ska en legitimerad förskollärare ansvara för den undervisning som han eller hon bedriver.

	2025 (halvår)
Antal barngrupper totalt	144
Antal barngrupper som saknade legitimerad förskollärare	2

Anvisning

Frågor

- Har det skett några förändringar i vilka åtgärder som vidtas då legitimerade förskollärare saknas i en barngrupp i jämförelse med 2024?
 - Om ja, beskriv förändringen.

2 Arbete för fler barn i förskolan

Anvisning

Bakgrund

Sedan den 1 juli 2023 gäller ändringar i Skollagen[1] som ålägger alla kommuner att arbeta för att fler barn ska gå i förskolan. Ansvaret består av två delar: *Uppsökande verksamhet* 12 a § och *Ett särskilt erbjudande om plats för bättre språkutveckling i svenska* 14 a §.

Lagändringen syftar till att tidigt förbereda barn för fortsatt utbildning med särskilt fokus på stärkt språkutveckling och goda kunskaper i det svenska språket.

Regelbunden uppföljning för att identifiera vilka barn som inte är inskrivna i förskola och fördjupade kunskaper om orsakerna bakom, är viktigt för att kunna utforma insatser som bidrar till ökad inskrivningsgrad.

Därutöver blir frågan om barns faktiska närvaro blivit en alltmer aktuell fråga.

[1]SFS2022-833.pdf (svenskforfattningssamling.se)

Tabell 2.1

Anvisning

Fyll i tabellen

Svara på frågorna utifrån den information som fås fram via sökning i BER och stadsdelsförvaltningens egna rutiner. Finns ej data lämna fältet tomt.

Fråga	2023		2024		2025
	VT	HT	VT	HT	VT
Antal barn fyllda tre år som inte var inskrivna i förskolan, 10 april respektive 10 oktober.		85	125	104	63

Tabell 2.2

Anvisning

Fyll i tabellen

Fråga	2023	2024	2025
Antal familjer som via uppsökande verksamhet, 12 a §, har fått information om förskolans syfte och barns rätt till förskola	85	125 på VT 104 HT	63

Tabell 2.3

Anvisning

Fyll i tabellen

Hur delgavs informationen? Kryssa om ja	2024	2025
Informationsutskick	ja	ja
Telefonsamtal	nej	nej
SMS	nej	nej
Hembesök	nej	nej
Riktade informationsträffar till vårdnadshavare med barn som vid tre års ålder inte är inskrivna i förskolan	nej	nej
Informationsträffar för specifika målgrupper, om ja ge exempel på målgrupper under övrigt.	ja, för målgruppen som besöker öppenförskola/introduktionsförskola	ja, för målgruppen som besöker öppen förskola/introduktionsförskola
Andra personliga möten, om ja ge exempel under övrigt.	se ovan	se ovan
Övrigt	Information lämnas också via barnavårdscentraler, via föräldrarådgivare och medborgarkontor. Det är en utmaning att nå vårdnadshavare som inte besöker öppen förskola/introduktionsförskola och där behöver arbetssätt i samverkan med socialtjänstens förebyggande verksamhet samt BVC utvecklas.	

Anvisning

Frågor

- Har ni identifierat familjer ni inte fått kontakt med via den uppsökande verksamheten? Svara Ja/Nej

Om ja –

- Hur många familjer handlar det om?
- Hur identifierade ni dessa?
- Genomförde ni några särskilda åtgärder utifrån informationen om de identifierade

familjerna ni inte fått kontakt med?

- Finns det rutiner för att hantera misstanke om att barn eller familjer inte är bosatta på de adress de är folkbokförda på? Svara Ja/Nej
- Har det skett några förändringar i det uppsökande arbetet jämför med 2024?
 - Om ja - vilka?
- Har ni följt upp effekter av det uppsökande arbetet i år? Om ja - vad visar uppföljningen?

Utmaningar och utveckling inom förskolans inskrivning och folkbokföring

Förvaltningen saknar fortfarande etablerade rutiner för att hantera misstankar om att barn och deras familjer inte är folkbokförda på den adress där de faktiskt bor. Detta försvårar arbetet med att säkerställa att alla barn får tillgång till förskola utifrån sina faktiska behov och rättigheter.

Den senaste uppföljningen visar att andelen barn som inte är inskrivna i förskolan från tre års ålder har minskat. Den totala inskrivningsgraden har dock endast ökat marginellt, med 0,4 procentenheter, vilket gör det svårt att fastställa orsaken till förändringen. En möjlig förklaring kan vara demografiska förändringar, såsom ett minskat antal födda barn eller utflyttning från stadsdelsområdet, vilket påverkar det totala antalet inskrivna barn.

För att främja en tidigare inskrivning har informationsutskicken från och med våren 2025 utökats till att även omfatta barn från två års ålder.

Tabell 2.4

Anvisning

Fyll i tabellen

Fråga	2023	2024	2025
Antal barn som blev erbjudna och reserverade en plats i förskolan utifrån att 1. Barnet har vistats i Sverige i högst fem år, eller 2. Barnet är född i Sverige, men vårdnadshavarna är födda utomlands och har vistats i Sverige i högst fem år.	31	24	19
Blev även andra barn i behov av förskola för att utveckla sin svenska erbjudna och reserverade en	nej	nej	nej

plats i förskolan? Om ja, skriv antal.			
Hur många vårdnadshavare tackade ja till den reserverade platsen?	2	1	vet vi först i oktober
Hur många vårdnadshavare lämnade inget besked?	19	12	vet vi först i oktober

Anvisning**Fråga**

- Hur inhämtar ni information om vilka barn som ska erbjudas och reserveras en plats i förskolan utifrån barnets eller vårdnadshavarnas vistelsetid i Sverige?

Enligt lagkravet identifierar stadsdelsförvaltningens köhandläggare de barn som omfattas av Skollagen §14 a via BER, barn och elevregistret, som är kopplat till Folkbokföringsregistret.

2.1 Frågor om närvaro**Anvisning****Frågor**

- Hur stor andel av stadsdelsförvaltningens förskolor använder Tempus system för närvarorapportering?
- Om ni använder närvarostatistik i ert systematiska kvalitetsarbete beskriv hur utifrån
 - arbetslagsnivå (undervisningsnivå)
 - enhetsnivå (rektorsnivå)
 - stadsdelsnivå (huvudmannanivå)
- Har ni någon definition av problematisk oregelbunden närvaro i förskolan?
 - Om ja, hur är den formulerad?

Alla stadsdelens förskolor använder Tempus system för närvarorapportering i det dagliga arbetet.

Under sommaren 2025 har fem av sex förskoleområden i stadsdelsområdet använt Tempus funktion för tillfälliga förskolor under de veckor då samverkan skett inom respektive område, med endast en förskola öppen för verksamhet.

Användning av närvarostatistik i det systematiska kvalitetsarbetet

Sedan hösten 2024 genomförs uppföljning av barns närvaro genom statistik i Tempus, två gånger per termin under utvalda veckor (v. 10–13, 19–21, 26–28 samt 46–48).

På undervisningsnivå utgör närvarostatistik, tillsammans med dokumentation i lärloggar,

språkmatriser och underlag för barnkonferenser, ett stöd i det systematiska kvalitetsarbetet. Arbetslagen för samtal kring enskilda barns frånvaro, och beroende på vad som framkommer kan olika insatser bli aktuella – exempelvis samtal med vårdnadshavare om betydelsen av kontinuerlig närvaro för barnets språkliga och sociala utveckling, samverkan med stödfunktioner eller en eventuell orosanmälan.

På rektorsnivå används närvarostatistik utifrån flera olika aspekter som en del av det systematiska arbetet med likvärdighet. Rektorer analyserar statistiken mer detaljerat för att identifiera mönster, exempelvis om det är samma barn som återkommande har hög frånvaro. Denna analys bidrar till att fördjupa förståelsen för vad som döljer sig bakom den övergripande statistiken och kan ligga till grund för vidare insatser. Uppföljning med arbetslagen görs därefter av biträdande rektorer. Statistiken används även för att analysera skillnader mellan förskolor och avdelningar, i dialog med arbetslagen och i samband med ansökningar om tilläggsbelopp, för att säkerställa att resurser riktas rätt. I det dagliga arbetet används statistiken för att planera och anpassa undervisningen utifrån barnantal och bemanning, samt för att följa upp barns hälsa och välmående.

På stadsdelsområdesnivå sker uppföljning av barns närvaro genom sammanställd statistik i Tempus under ovan nämnda veckor. Syftet är att identifiera mönster och eventuella skillnader mellan förskoleområden och enheter. Det som framkommer diskuteras förskoleavdelningens ledningsgrupp samt i den utvidgade ledningsgruppen då även biträdande rektorer och förskolestödsteamet medverkar. Som en del i arbetet med att stärka barns närvaro har representanter från stadsdelen deltagit i en workshop med Mia Heikeläa och Lena Almqvist, med fokus på närvaro och engagemang kopplat till psykisk hälsa i förskolan.

I samband med Verksamhetsberättelsen, då analys av de fyra uppföljningsperioderna görs, kommer en gemensam definition av problematisk oregelbunden närvaro i förskolan tas fram.

3 Språkutvecklande arbete

Anvisning

Bakgrund

Det språkutvecklande arbetet har flera dimensioner. Frågorna till underlaget till årets rapport handlar om tre områden: kompensation för barns språkliga svårigheter, grundskolans återkoppling av *Hitta språket* till förskolan samt utbildningsinsatser för att höja personalens kunskaper i svenska språket.

3.1 Frågor om språkliga svårigheter

Anvisning

Bakgrund

Hos de alla flesta barn utvecklas tal och språk utan problem oavsett om barnet har ett eller flera språk. Språkliga svårigheter finns av olika slag och kan vara mer eller mindre allvarliga eller komplexa. Några barn har stora svårigheter som till exempel vid språkstörning. Andra barn har språkliga utmaningar som kanske försvinner med tiden, till exempel då barnet lär sig ett nytt språk.

Anvisning

Frågor

- Kartlägger förskolan varje barns språkutveckling systematiskt?
 - Om ja, beskriv hur kartläggningen går till.
- Finns det särskilda rutiner för att identifiera rätt stöd till barn som bedöms ha språkliga utmaningar?
 - Om ja, beskriv rutinen.
- Har förskolorna tillgång till specialpedagogiskt stöd inom språkutveckling?
 - Om ja, beskriv hur.
- Hur många barn på förskolor inom stadsdelsområdet har logopedkontakt? Svara med antal.
- Bedömer förvaltningen att behovet av stöd för att möta språkliga svårigheter hos barn förändrats sedan 2022?
 - Om ja – beskriv hur.

Kartläggning av varje barns språkutveckling

Förskolorna arbetar systematiskt med att kartlägga varje barns språkutveckling. En central del i detta arbete är användningen av språkmatriser och språkdomäner, som används både vid introduktionen och inför utvecklingssamtal. För yngre barn (1–3 år) har en särskild språkmatrix tagits fram i stadsdelen för att tidigt identifiera barn vars språkutveckling inte följer förväntad takt. Språkmatrisen används olika frekvent i de olika förskoleområdena. En del förskolor följer upp språkmatrisen minst en gång per termin och matrisen följer barnet genom förskoleåren, medan den i andra används då ett barns språkutveckling blir svår att följa genom andra uppföljningsmetoder, såsom exempelvis individuella lärloggar och reflektionsprotokoll med fokus på didaktiska val i det språkutvecklande arbetet på gruppnivå.

Vid barnkonferenser diskuteras barnets språkliga utveckling

Rutiner för att identifiera rätt stöd

När pedagoger uppmärksammar att ett barn kan ha språkliga utmaningar är ofta det första steget att pedagogerna lyfter sina iakttagelser med förskoleområdets specialpedagog, och man tillsammans diskuterar möjliga språkfrämjande insatser.

Vid behov görs en mer omfattande kartläggning av barnets språkliga förmåga genom observationer, individuella lärloggar och språkmatrix och en handlingsplan tas fram.

Specialpedagogiskt stöd inom språkutveckling

Arbetslagen har tillgång till specialpedagogiskt stöd inom språkutveckling, både genom specialpedagoger anställda i respektive förskoleområde och genom stadsdelsområdets förskolestöd/barnhälsoteam. Specialpedagogerna samarbetar nära arbetslagen och erbjuder handledning, material och strategier för att främja barns språkutveckling. Det kan exempelvis handla om användning av bildstöd, TAKK (Tecken som alternativ och kompletterande kommunikation), konkretisering vid högläsning eller andra språkutvecklande metoder. Vid behov genomförs observationer av enskilda barn, och anpassat material tas fram utifrån barnets specifika språkliga behov.

Som en del av förskolestödet/barnhälsoteamet finns även stadsdelens logoped, som fungerar som ett komplement till specialpedagogerna. Logopeden erbjuder konsultation till arbetslagen och kan vid behov delta i samtal med vårdnadshavare, där kontakt med BVC kan rekommenderas för eventuell remiss till logoped. Logopeden arbetar inte direkt i barngrupp, men tillhandahåller språkutvecklande material som kan lånas ut till förskolorna. Som ett ytterligare stöd till vårdnadshavare erbjuder logopeden varje termin en digital föreläsning om barns tal-, språk- och kommunikationsutveckling, med praktiska råd kring hur man kan stödja sitt barn i väntan på logopedkontakt.

Logopedkontakt

Det finns ingen exakt siffra på hur många barn inom stadsdelsområdets förskolor som har logopedkontakt då det inte finns en rutin att systematiskt samla in dessa uppgifter. Vårdnadshavare informerar heller inte alltid förskolan om sådan kontakt finns.

Förändrat stödbehov sedan 2022

Inom stadsdelsområdes olika förskoleområden varierar bedömningarna kring om behovet av stöd för barns språkliga svårigheter har förändrats sedan 2022. Flera områden rapporterar dock en ökning av barn med svagare språkutveckling, ofta i kombination med flerspråkighet. I

dess fall handlar det inte alltid om språkstörning, utan snarare om begränsad exponering för svenska språket som andraspråksinlärning – en situation som kan ha förstärkts av pandemins effekter, då många barn under perioder hade minskad tillgång till förskolornas språkligt stimulerande miljöer.

Samtidigt finns det förskoleområden där man inte upplever någon tydlig förändring i stödbehovet sedan 2022, utan där behoven bedöms vara relativt stabila över tid.

3.2 Frågor om grundskolans återkoppling av Hitta språket

Anvisning

Bakgrund

Stadens riktlinjer för övergångar mellan förskola och förskoleklass [1] syftar till att säkerställa en väl fungerande övergång mellan förskolan och skola. Riktlinjerna har ett särskilt fokus på språkutveckling genom återkoppling av *Hitta språket*.

[1]Riktlinjer för övergångar mellan förskola, förskoleklass, skola och fritidshem i Stockholms stad.

Anvisning

Frågor

Enligt riktlinjerna ska skolan vid dialogmötet redovisa resultaten från senaste års kartläggning med Skolverkets obligatoriska material *Hitta språket* [1]. Utgå från den senaste kartläggningen ni tagit del av, när ni besvarar frågorna nedan.

- Hur delger förskolan det språkutvecklande arbetet till grundskolan?
- Hur har skolan återkopplat resultat om barns språkutveckling till förskolan?

Om ja -

- Vilka generella resultat om barns språkutveckling har återkopplingen visat? (Om ingen återkoppling getts ange det i svaret)
- Hur väl stämmer förskolans uppföljningar med skolans återkoppling?

[1]<https://www.skolverket.se/undervisning/forskoleklassen/kartlaggning-i-forskoleklassen>

Vid vårens nätverksmöte redovisade förskolan sitt språkutvecklande arbete i enlighet med den lokala handlingsplanen för samverkan mellan förskola och skola. Fokus låg på att beskriva de särskilda satsningar som hade genomförts, hur undervisningen hade organiserats för att främja

språkutveckling, vilka metoder som hade använts samt vilka kunskaper barnen bar med sig, baserat på analyser på generell nivå.

Som struktur för att beskriva förskolans språkutvecklande arbetssätt användes Skolverkets material *Hitta språket*, fyra huvudområden – "Berättar och beskriver", "Lyssnar och samtalar", "Kommunicerar med symboler och bokstäver" samt "Urskiljer ord och språkljud" - som rubriker i presentationen. Vid mötet presenterades även projektet *SpråkPeda*, ett ULF-projekt som stadsdelsförvaltningen hade deltagit i. Syftet med projektet var att pröva och vidareutveckla SpråkPeda som ett metodstöd för att följa upp personalens språkutvecklande arbete med barnen i förskolan.

Återkoppling från skolan om barns språkutveckling

Skolans återkoppling till förskolan om barns språkutveckling har skett genom en generell presentation av resultaten från kartläggningen med Skolverkets material *Hitta språket*, vilken visades vid höstens samverkansmöte. Efter presentationen organiserades gruppdiskussioner där rektorer från förskola och skola satt klustervis med syftet att samtala kring de lokala resultaten på aggregerad nivå. I uppföljningen av dessa gruppdiskussioner framkom att fokus på de lokala resultaten delvis tappades under mötet. En möjlig förklaring till detta var att underlaget inte hade medtagits, vilket försvårade en mer fördjupad och konkret dialog kring resultaten.

Generellt resultat om barns språkutveckling

Bilden nedan visar högst resultat på generell nivå.

Schematisk bild av aktiviteter och innehåll

Aktivitet 1. Vi berättar och beskriver	Aktivitet 2. Vi lyssnar och samtalar	Aktivitet 3. Vi kommunicerar symboler och bokstäver
SAMTALA		
kan berätta samman- hängande om något hon eller han varit med om	visar intresse för högläsning	kan kommunicera genom att rita bilder skriva bokstäver och symboler
kan beskriva en sak eller en företeelse så att andra förstår	kan delta i samtal om text och bild	visar intresse för bokstäver
visar intresse för vad andra säger	kan återge ett händelseförlopp	kan skriva sitt eget namn
kan förstå en enkel instruktion		kan ange vad det står i vanliga ordbilder

Bilden nedan visar områden med lägst resultat på generell nivå

Schematisk bild av aktiviteter och innehåll

Aktivitet 1. Vi berättar och beskriver	Aktivitet 2. Vi lyssnar och samtalar	Aktivitet 3. Vi kommunicerar symboler och bilder
SAMTALA		
kan berätta samman- hängande om något hon eller han varit med om	visar intresse för högläsning	kan kommunicera genom att rita bilder skriva bokstäver symboler
kan beskriva en sak eller en företeelse så att andra förstår	kan delta i samtal om text och bild	visar intresse för bokstäver
visar intresse för vad andra säger	kan återge ett händelseförlopp	kan skriva sitt eget namn
kan förstå en enkel instruktion		kan ange vad de ser i vanliga ordbilder

Den största utmaningen på generell nivå vid kartläggningen hösten 2024 tycktes vara del tre i den fjärde aktiviteten (kan dela upp enkla ord i språkljud).

Förskolans uppföljningar stämmer till viss del överens med den återkoppling som ges från skolan. Det finns gemensamma iakttagelser, men även områden där bedömningarna skiljer sig åt.

3.3 Frågor om utbildningsinsatser för att höja personalens kunskaper i svenska språket

Anvisning

Bakgrund

Utbildningsinsatser för att höja personalens kunskaper i svenska språket har pågått och/eller pågår i alla stadsdelar.

Avslutade och pågående insatser beskrivs ge varierande resultat. Det kvarstår utmaningar att hitta rätt former för utbildningsinsatser som även ger effekter på undervisningen kvalitet. Bedömningen av nivån av tillräcklig språklig kompetens är också svår då det saknas nationella riktlinjer på området.

Personalens kunskaper i svenska språket är ett utvecklingsområde som lyfts i den samlade strategin för kompetensförsörjning inom förskolan och i årets budget och fortsätter följas upp av förskoleförvaltningen.

Anvisning

Frågor

- Hur identifieras medarbetare som bedöms vara i behov av kompetensutvecklingsinsats inom svenska språket?
- Har det skett några förändringar i vilka insatser ni erbjuder jämfört med 2024?
 - Om ja - vilka?
- Har effekter av insatserna följts upp i år?
 - Om ja - vad visar uppföljningen?
- Vilka insatser planeras framåt?
- Vilka ytterligare behov av stöd eller insatser för den aktuella gruppen har identifierats?

Förskoleområdenas ledningsgrupper – rektor, biträdande rektor och specialpedagog – har en central roll i att identifiera medarbetare med behov av utbildningsinsatser för att stärka sina kunskaper i svenska språket. Bedömningen sker genom individuella samtal, där rektors kännedom om personalens språkliga förmåga ligger till grund för urvalet. För att säkerställa att kvaliteten i det pedagogiska arbetet inte påverkas negativt av språkliga missförstånd, görs en bedömning av medarbetarnas, inom ramen för uppdraget, muntliga och skriftliga kommunikationsförmåga.

Uppföljning av kompetensutvecklingsinsatser inom språkutvecklande arbete

I årets uppföljning av tidigare års kompetensutvecklingsinsatser beskriver rektorerna att

utbildningarna har bidragit till ökad trygghet i yrkesrollen. Personalen vågar i högre grad ta plats i pedagogiska samtal, aktivt deltagande i arbetslagsdiskussioner och ökad kommunikation med vårdnadshavare. Den stärkta självsäkerheten har även lett till större delaktighet i det kollegiala lärandet.

Samtidigt råder en samstämmig bild av att det är utmanande att bedöma effekterna av insatserna, särskilt vad gäller interaktionen med barnen.

Effekter av kompetensutvecklingsinsatserna – handledarnas perspektiv

Handledarna beskriver att utbildningsinsatserna har lett till viss personlig utveckling hos deltagarna, framför allt i form av ökad trygghet och engagemang. Flera kollegor har blivit mer aktiva i reflektioner, visat större nyfikenhet kring språk och tagit egna initiativ till högläsning med barnen. Det märks även i kommunikationen med barn och kollegor, där deltagarna vågar ta mer plats och uttrycka sig mer.

Effekterna på undervisningen bedöms av handledarna dock som begränsade. Utvecklingen har varit individuell och varierat beroende på deltagarnas förutsättningar. Positiva tendenser syns i yrkesrollen och det kollegiala lärandet, men för att uppnå tydligare effekter på undervisningsnivån för barnen krävs mer långsiktiga och målmedvetna insatser.

Det låga antalet anmälda deltagare under höstterminen 2024 tyder på att behovet för tillfället bedömdes vara tillgodosett. Omorganisation av förskoleområdena, i samband med förändring av chefstrukturen, har inneburit att rektorer bytt placering inom stadsdelsområdet. I och med detta tillförs nya perspektiv och erfarenhet vilket kan leda till nya behov av kompetensutvecklingsinsatser framöver.

Tabell 3.1

Anvisning

Fyll i tabellen

Svara utifrån stadsdelsövergripande nivå. Om uppgifter inte finns lämna fältet tomt.

Fråga	2023	2024	2025
Antal medarbetare som av rektor har bedömts behöva kompetensutveckling i svenska, totalt för stadsdelsområdet	36	17	
Antal medarbetare som har genomfört någon form av kompetensutveckling inom svenska	36	17	

4 Systematiskt arbete med barnhälsa

Anvisning

Bakgrund

Begreppet barnhälsa implementeras som ett samlingsbegrepp för att beskriva förskolans arbete för att främja barn fysiska, sociala och psykiska välbefinnande och utveckling. Samtliga stadsdelar framhåller barnhälsa som ett prioriterat utvecklingsområde.

Förskoleförvaltningen följer upp arbetet med barnhälsa på stadens förskolor för att identifiera utvecklingsområden, behov av övergripande insatser samt behov av gemensamma riktlinjer, rutiner och samverkan.

Anvisning

Frågor

Svara på frågorna nedan utifrån stadsdelsövergripande nivå. Beskriv skillnader och likheter i arbetssätt inom stadsdelsområdet.

- Har det skett några förändringar i arbetet med det socioekonomiska tilläggsbeloppet jämfört med 2024?
 - Om ja - vilka?
- Har det skett några förändringar i arbetet med fördelning av tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd jämfört med 2024?
 - Om ja - vilka?

Det har inte skett några förändringar i arbetet med det socioekonomiska tilläggsbeloppet eller fördelningen av tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd jämfört med 2024.

4.1 Frågor om tilläggsbelopp

Anvisning

Frågor

- Vilka behov beskrivs i de ansökningar som beviljas? Ange de fem vanligaste.
- Vilka stödinsatser är vanligast förekommande? Ange de fem vanligaste.

Vanliga behov och insatser för stöd i barns utveckling

Barn som beviljas stöd i sin utveckling har ofta behov kopplade till neuropsykiatriska och

kommunikativa utmaningar, såsom autism, svårigheter i socialt samspel, kommunikationsproblem och språkstörningar. Många ansökningar beskriver att barnen behöver stöd inom flera områden samtidigt, vilket kräver en helhetsinriktad insats. Även barn med omfattande omvårdnadsbehov, exempelvis vid diabetes, epilepsi eller sondmatning, beviljas stöd.

De vanligaste insatserna som beviljas inkluderar:

- **Personalförstärkning** för att möjliggöra mindre barngrupper
- **Handledningsstöd** till personalen
- **Kompetensutveckling** inom relevanta områden
- **Inköp av material** som stödjer barnens behov och lärande

Tabell 4.1

Anvisning

Fyll i tabellen

Fråga	2024	2025 (halvår)
Antal inkomna ansökningar om extraordinärt stöd i stadsdelsområdet	115	124
Antal beviljade ansökningar om extraordinärt stöd i stadsdelsområdet	115	120

4.2 Frågor om orosanmälan och samverkan

Anvisning

Bakgrund

Utifrån rapporten 2024 framgår att arbetet med att utveckla processer för orosanmälningar i förskolan hänger ihop med samverkan med socialtjänsten. Därför ligger frågorna tillsammans.

Anvisning

Frågor

- Har ni reviderat rutinerna för orosanmälningar det senaste året?
 - Om ja, på vilket sätt?

- Hur fungerar samverkan med socialtjänsten i fråga om orosanmälningar?

Reviderade rutiner och nytt stödmaterial

Utifrån den revision som genomfördes under 2024 har rutinen för orosanmälan reviderats i början av 2025, i samverkan med socialtjänsten. Enligt socialtjänstlagens krav återkopplar socialtjänsten nu till förskolan när förhandsbedömningen är slutförd. Förskolepersonal deltar, i den mån det är möjligt, i allt större utsträckning vid de anmälningsmöten som socialtjänsten håller med vårdnadshavare under förhandsbedömningen.

Som ett led i att stärka förskolans arbete har ett nytt stödmaterial, *Stödmaterial vid misstanke om att barn far illa*, tagits fram under 2025 för stadsdelens förskolor. Materialet innehåller förtydliganden av relevanta lagar och rutiner samt beskriver och exemplifierar olika former av utsatthet hos barn. Syftet är att öka personalens kunskap och trygghet i att agera vid oro. Detta dokument fungerar som ett lokalt och konkret komplement till det stadsövergripande materialet *Stödmaterial för samverkan mellan förskola och socialtjänst*, som tagits fram gemensamt av socialtjänsten och förskolan.

Samverkansprojekt

Socialtjänsten och förskolan driver ett pågående samverkansprojekt som omfattar åtta kommunala förskolor. Projektet bedrivs enligt ett flexibelt arbetssätt, vilket innebär att utvecklingen sker stegvis och i nära samverkan med berörda parter. Nya metoder prövas, utvärderas och vidareutvecklas kontinuerligt för att säkerställa kvalitet och relevans i arbetet.

Projektets långsiktiga mål är att säkerställa att barn som riskerar att fara illa får rätt stöd i rätt tid. På kort sikt syftar projektet till att öka förskolepersonalens förmåga att upptäcka och anmäla oro kring barn i utsatta situationer. Ett önskat resultat är att personal inom både förskola och socialtjänst får ökad kunskap och utvecklar strategier för att kommunicera med familjer som kan vara utsatta.

För att stärka barns delaktighet och förståelse har projektet även som mål att barnen ska få kunskap om sina rättigheter och behov, samt ges stöd att prata om sin livssituation. I linje med detta utvecklar förskolan och socialtjänsten tillsammans ett samtalsstödsmaterial för användning i förskolan: *Trygg att berätta*.

Tabell 4.3

Anvisning

Fyll i tabellen.

Med ”formaliserad samverkan” menas att samverkan är systematiserad och inte beroende av enskilda personer och kontakter.

Formaliserad samverkan finns med:	Om ja, sätt ett X
Socialtjänsten	x
BVC	x
BMM (tidigare MVC)	x
Habilitering	x
BUP	x
Logoped	Förvaltningens logoped.
Polis	x
Övrigt	Förvaltningens förskolepsykolog.

Anvisning

Frågor

- Har organisationen för samverkan med nämnda aktörer förändrats i jämförelse med 2024?
 - Om ja, beskriv hur.
- Har uppföljning av samverkansformerna genomförts tillsammans med samverkansparterna?
 - Om ja, vad visar den?
- Vad bedömer ni fungerar bra i samverkan och varför?
- Vilka utvecklingsbehov har ni identifierat?

Samverkan för stärkt tidigt stöd

Samverkansgruppen STIS – *Stärkt tidigt stöd i samverkan* – är organiserad som en nätverksgrupp och består av medarbetare som arbetar med barn i åldern 0–5 år. Gruppen träffas vid ett antal tillfällen per år för att diskutera gemensamma frågor och delta i utbildningsinsatser. En överenskommelse ligger till grund för arbetet och följs upp varje termin. Uppföljningen visar att engagemanget för den gemensamma målgruppen – de yngre barnen och deras föräldrar – är stort.

I slutet av 2024 inleddes en workshopserie om barns psykiska hälsa, i samverkan med IFOUS och med stöd från Uppdrag psykisk hälsa i Stockholm. Syftet var att öka kunskapen och gemensamt ta fram en handlingsplan för att förbättra små barns psykiska hälsa. Fyra workshops genomfördes med deltagare från olika yrkesgrupper: rektorer, biträdande rektorer, specialpedagoger, föräldrarådgivare, socialsekreterare, medarbetare från samverkansprojektet, förskolepsykolog, logoped och Malinamottagningen. Vissa samverkansaktörer, såsom BVC och BMM, bjöds in men kunde inte delta. Arbetet resulterade i början av 2025 i en gemensam handlingsplan.

Förskolepersonalen har en viktig roll i att tidigt identifiera behov av stöd hos barn och deras

familjer. För att säkerställa att föräldrar får rätt hjälp i rätt tid, har arbetet med att länka vidare till relevanta stödinsatser intensifierats. I högre grad hänvisas nu vårdnadshavare till kommunens föräldrarådgivare samt till möjligheten att ansöka om stöd via socialtjänsten. Syftet är att skapa en mer sammanhållen kedja av stöd där förskolan fungerar som en naturlig ingångspunkt. Genom att förskolepersonalen har god kännedom om tillgängliga insatser och tydliga rutiner för hänvisning, kan familjer snabbare få tillgång till rådgivning, samtalsstöd eller andra sociala insatser som främjar barnets utveckling och familjens välmående. Detta arbetssätt stärker det förebyggande perspektivet och bidrar till att minska risken för att problem eskalerar. Samtidigt främjas en ökad tillit mellan förskola och vårdnadshavare, där förskolan ses som en stödjande aktör i barnets hela livssituation.